

Georgian A: literature – Standard level – Paper 1
Géorgien A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Georgiano A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)

Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)

Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

დანერეთ ერთ-ერთი ტექსტის ლიტერატურული კომენტარი. თქვენს პასუხში გათვალისწინებული უნდა იყოს ქვემოთ მოცემული ორივე მითითების მოთხოვნა.

1.

რაჟა სარჩიმელია ტურასავით დაძრწოდა, ეძებდა. თუთაშხიას, რა თქმა უნდა, აქა-იქ კიდევ შემორჩა ფხიზელი და სალად მოაზროვნე კაცები. სარჩიმელია მათთანაც მივიდა პაემანის თხოვნით. საფიქრებელია, რომ განდგომილს გადასცეს კიდევ სარჩიმელიას დაჟინებული სურვილი, მაგრამ ხმა არსაიდან იყო. ყაჩალი კი არა და არ ცხრებოდა – ეძებდა. ბოლოს, თუთაშხიას, ალბათ, მობეზრდა ან იქნებ სხვა რამ მოსაზრებით იხელმძღვანელა და ყაჩალს შეხვედრის დრო და ადგილი ბანძაში, უსინათლო მორდების ქოხში დაუნიშნა.

სამი დღე-ღამე ალოდინა სარჩიმელია თუთაშხიამ. ჩანს, სადმე ახლომახლო ტრიალებდა. შესაძლებელ ხაფანგს ზვერაგდა. ამ ხნის მანძილზე მორდებმა მხოლოდ ერთხელ დასძრა კრინტი – მოვაო, – უთხრა ყაჩალს, როცა მოთმინების დაწყებამდე შეატყო.

თუთაშხია რომ შემოვიდა, სარჩიმელიას ეძინა. მის მოსვლამდე მორდებმა ყაჩალის თოფისა და რევოლვერების ლულებიდან ვაზნები ამოიღო, მაგიდაზე დააწყო. თუთაშხიამ ნაბადი მოიხადა. ჯორკოზე ჩამოჯდა. მორდებმა ბუხარში ცეცხლი ააგიზგიზა, შემამ ტკაცვა-ტკუცი დაიწყო. ყაჩალმა წამოიწია, თვალეები მოისრისა და თქვა:

– გამარჯობა, დათა-ბატონო, მარა წასვლას ვაპირებდი, დღეს რომ არ მოსულიყავი კიდევ.

თუთაშხიამ თავი დააქიცინა. ყაჩალი ვერ მიხვდა, საღმის პასუხი იყო ეს დაქიცინება, თუ კიდევ სხვას ნიშნავდა რასმე. სარჩიმელიას მტკიცედ ჰქონდა გადამწყვეტილი, თავი რიხიანად დაეჭირა, მაგარი კაცის შთაბეჭდილება მოეხდინა თუთაშხიაზე.

– ერთმანეთთან მტრობა და უთანხმოება, დათა თუთაშხია, არც ერთს მოგვიტანს კარგს და არც მეორეს. მტერი გვყავს ორივეს ერთი და ორივე ერთად რომ მივაკითხავდეთ, აჯობებს, მგონია მე. – სარჩიმელია ისევ დადუმდა, დათას რეაქციას მოუცადა, მაგრამ პასუხი კვლავ არ იყო. ჩანს, სწორედ აქ მიხვდა ყაჩალი, რომ სათქმელს საჭირო ფორმა ვერ გამოუნახა. შეცბა:

– დათა-ბატონო, სახლ-კარი გადაგინვეს ნაკაშიებმა, თუ გიპოვნეს, მოგკლან იქნება, კიდევაც. ფული მქონდა სოხუმში მიბარებული ერთ ქალთან. ნაიღეს ნაკაშიებმა ის. შენ რომ სახლ-კარი გქონდა, ასს და მეტს ააშენებს ის ფული იმდენია იქ!

ვერც ამან მოახდინა ეფექტი. აბრაგი დუმდა, მის სახეზე ერთი ნაკვთიც კი არ შეძრულა. იჯდა, სარჩიმელიას შეჰყურებდა.

– დათა-ბატონო, შენს მეტს არაკაცს არ დაუჯერებენ ნაკაშიები. ამაღებინე ის ჩემი ფული და ნახევარი შენი იქნება მაშინ.

თუთაშხიას მხოლოდ ახლა დაეტყო ღიმილის მაგვარი რაღაც. ან იქნებ მხოლოდ ნაპერწკალმა გაურბინა თვალეებში. სარჩიმელიამ იგრძნო, რომ მისი რიხიანი ლაპარაკი დიდი ხანია ხვეწნად იქცა, თუთაშხია ნაკაშიებთან არ ნაჰყვებოდა, მაგრამ ერთი სიტყვის გაგონება მაინც ღირსებოდა! დათა თუთაშხიამ ხმა ამოიღო:

- წადი ახლა შენს გზაზე, რაჟა, ბიძიკო.

მორდებსმა მაგიდაზე ხელები მოაფათურა, ლულებიდან ამოღებული ვაზნები ყაჩაღს გაუწოდა. სარჩიმელიამ გამოართვა, ცოტა ხანს კიდევ იჯდა, რალაცას ფიქრობდა. მერე იარაღი აისხა, ქოხიდან გავიდა.

45 მეზობლის ძაღლებმა ყეფა ატეხეს – ჯერ ახლოს, მერე შორს. მალე სიჩუმე ჩამოდგა.

დათა თუთაშხიამ ხელები შეინმინდა, ცეცხლს ჩააცქერდა და თქვა:

- მორდებს-ბატონო, შენით ცხოვრებას რომ ინწყებდი, რანაირი იყო მაშინ შენი გაგება?

50 - საშოვარი და შოვნა.

- მერე?

- მივხვდი მერე, არაფერი რომ არ იყო ესეც, მარა სხვაც რომ ვერ ვნახე უკეთესი საქნელი, მივყევი ბოლომდე, ვინახე ნაშოვარი და ვარ ასე – აგერ, ასის შევიქნები მალე.

55 - კაი ვჭამე, კაი ვსვი, კაი ჩავიცვი და დავიხურე, ვითომ, მარა მეორე დღეს აღარ მახსოვდა ეს. ფუჭად წავიდა ყველაფერი, – მორდები დაფიქრდა და დასძინა:

- რალა მახსოვს იქიდან ახლა თუ იცი?.. მარტვილის ბაზარში ბიჭს თხა ყავდა გამოყვანილი. ისე დაძენძილ-დაფლეთილი ტანისამოსი სხვა დროს არ მინახავს არსად, იმ ბიჭს რომ ეცვა. ქვრივი დედაბერი ევაჭრებოდა ვილაც – სახადმა

60 ოჯახი ამომინწყვიტა, შეილიშვილი დამრჩა ძუძუს ბავშვი, მისთვის მინდა ეგ თხა, დედაშვილობას გაფიცებ, სამ აბაზად მომეციო. მესამედი ფასი იყო იმ თხის ის სამი აბაზი. არაფრის გულისთვის არ თმობდა ბიჭი. მე იქ იმისთვის ვიყავი, რომ იაფად ნაყიდ ჩოხას ვყიდდი ერთს. ვაჩუქე იმ ბიჭს ის ჩოხა. მისი დაუფერებლობა, გაკვირვება და სინარული მახსოვს, თვალეებში მაქვს ახლაც და კიდევ ის მახსოვს, 65 ჩოხა რომ ვაჩუქე, მიცა ბიჭმა დედაბერს თხა სამ აბაზად. მომბაძა მე და მიცა. თუთაშხიამ თვალი უსინათლო მორდებსზე გადაიტანა, გაიღიმა, არაყი დაისხა.

- ვცადე მაგ მე. ბევრჯერ ვცადე მაგ მე. იცი შენ ეს.

- რაი, მერე?

- ვისაც ჩავაცვი, მან გამხადა, სწორედ. მე თუ არა, სხვას გახადა მაინც.

70 - რომ არ ჩაგეცვა მისთვის, გახდა თუ აგცდებოდათ ან შენ და ან იმ სხვას? სიჩუმე ჩამოდგა მერე თუთაშხიამ მიუგო:

- არ მიფიქრია მაგაზე, – და არაყი გადააჰკრა.

ჭაბუა ამირეჯიბი, დათა თუთაშხია (1973)

- (ა) იმსჯელეთ, ახერხებს თუ არა ავტორი პერსონაჟთა ხასიათის ჩვენებით უფრო ნათლად დაანახოს მკითხველს მოცემულ ნაწყვეტში გადმოცემული პრობლემა.
- (ბ) იმსჯელეთ მოცემულ ნაწყვეტში ავტორის მიერ გამოყენებულ მხატვრულ-გამომსახველობით საშუალებებზე და იმაზე, თუ რა ეფექტს ახდენენ ისინი მკითხველზე.

2.

რა კარგი იყო ბარდნალა,
ბარდნალელების ბორანი,
ვარდებიანი ბარდნარი,
ბულბულთა ნაამბორალი,
5 ჩემი ხორგო და მარანი,
ჩემი ცეცხლი და ლადარი,
სახლის წინ ნაგრიგალარი,
გაფითრებული ჭადარი,
ჩემი კავი და სახნისი,
10 ჩემი თონე და ბელელი
და დედა, დიასახლისი,
ჯან-ლონე გაუტეხელი,
ჩემი პანია ქოთანი,
დულილით ნაქოთქოთარი!
15 რა კარგი იყო ბარდნალა,
როგორი სათაყვანები!
ვარდებიანი ბარდნარი
და გუმარეშის ყანები!
თოხი პირგამოპირული,
20 გაციებული ბინული...
გახსოვს, ტყეები? ირიბად
ხეზე დაკრული თარჯები...
ვერ დაივინყებ, ვინც გიყვარს,
შეყვარებული დარჩები...
25 გახსოვს, ცხენისწყლის ნაპირი,
თევზაობა და აპრილი?
გახსოვს, მაჭრით რომ გავბრუვდით
და ძლივს რომ მივაბიჯებდით,
სახლში რომ ველარ დავბრუნდით
30 მისგან დამთვრალი ბიჭები?
გახსოვს, ღვინიან შემოდევს
აივანზე რომ შემოვდექ?
გახსოვს, აფთარი ზამთარი,
ან გაზაფხული - პირიქით?
35 გახსოვს, ამტყდარი ავდარი
და სარენკელას ბილიკი?
გახსოვს, სოფელი ლარჩვალი
და მენისქვილე დამხრჩვალი?
გახსოვს, ჩვენ ორნი მარტონი
40 და ვარდიგორას ხანძარი
და დიდი გუჯუ ბატონი
თავისი ქამარ-ხანჯალით?
ხან ისე იყო, ხან ასე,
გახსოვს, ცაგერის ჭალაზე?

45 ეჰ, რა იქნება ხელახლა
დაინწყებოდეს თავიდან,
რაც დროის დენამ შელახა,
რაც დროსთან ერთად წავიდა!
რა კარგი იყო ბარდნალა,
50 როგორი სათაყვანები!
შენ, მამაჩემო, რად დარდობ,
რამ დაგისველა თვალები?
ან შენ სადა ხარ, დედილო,
რომ ლექსი გამაბედვინო?!

55 რად არ ჭიხვინებს ვეება
ლაფშა, ლაგამის მკვნეტავი –
ჰეი, ბავშვობის დღეებო,
დაბრუნდებოდეთ ნეტავი!
რა კარგი იყო ბარდნალა,
60 ბარდნალელების ბორანი,
ვარდებიანი ბარდნარი,
ბულბულთა ნაამბორალი!

ლადო ასათიანი, ბარდნალა (1940)

- (ა) იმსჯელეთ, მოცემულ ლექსში წარმოდგენილი ადგილი და დრო როგორ ემოციას ინვეეს მკითხველში.
- (ბ) იმსჯელეთ, რომელი მხატვრული საშუალებების გამოყენებით ავითარებს ლექსის მთავარ იდეას ავტორი.